

Національний університет
«Одеська юридична
академія»

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Центр українсько-
європейського наукового
співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

3 травня – 13 червня 2022 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

УДК 37.013«364»(477)(063)

О-72

Голова організаційного комітету:

Дикий Олег Вікторович – кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету кібербезпеки та інформаційних технологій Національного університету «Одеська юридична академія», експерт з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Організаційний комітет:

Ульянова Галина Олексіївна – доктор юридичних наук, професор, проректор з навчальної роботи Національного університету «Одеська юридична академія»;

Горбаченко Станіслав Анатолійович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри кібербезпеки Національного університету «Одеська юридична академія»;

Серебро Михайло Володимирович – кандидат юридичних наук, адвокат, директор Відокремленого підрозділу «Об'єднане вище професійно-технічне училище сфери послуг Національного університету «Одеська юридична академія»

О-72 **Освітній** процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 504 с.

ISBN 978-617-554-001-5

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні» (3 травня – 13 червня 2022 року).

УДК 37.013«364»(477)(063)

© Національний університет «Одеська юридична академія» 2022

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2022

ISBN 978-617-554-001-5

ЗМІСТ

On the issue of teaching the Ukrainian language to foreign citizens: problems and prospects Abramova I. G.	15
Дослідження особливостей поведінки в конфліктній ситуації осіб юнацького віку у залежності від типу їхньої гендерної ідентичності Алексєєнко Н. В.	18
Науково-методичний супровід процесу розвитку інноваційного потенціалу вихователів ЗДО Бай Цзішен	22
Навчання англійської мови учнів початкової школи в умовах дистанційного режиму Байдюк Л. М.	25
Роль культури та значення мистецької освіти у воєнний час Балог А. С.	27
Особливості викладання судової медицини в умовах воєнного стану Біляков А. М.	30
Навчання іноземної мови в обставинах вимушеного ускладнення освітнього процесу Богуцький В. М.	32
Масовість корупції як загроза національній безпеці України Болдирева В. М.	34
Особливості підготовки майбутніх спортивних менеджерів в умовах воєнного стану в Україні Бондар А. С.	38
Проблеми формування культури здоров'я у студентів вищих навчальних закладів України Борута Н. В.	41
Сучасна вища освіта в умовах війни Будзяк О. С., Будзяк В. М.	45
Досвід проведення лекційних занять із дисциплін кримінально-правового циклу для здобувачів вищої юридичної освіти в умовах воєнного стану в Україні Будяченко О. М.	49

Проблемні питання дистанційної освіти у вищих навчальних закладах в умовах воєнного стану в Україні	
Булик І. Л.	52
Розвиток соціальних послуг в Україні: здобутки та виклики сучасності	
Вакуленко О. В., Голубенко Т. О., Івженко І. Б.	55
Академічна доброчесність. Чесність у навчанні – фундамент довіри до освіти	
Валіводзь І. П.	59
Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти в навчальному процесі в умовах дистанційного навчання	
Василенко Н. Є.	63
Особливості навчання англійської мови в умовах воєнного стану	
Васильсва М. П.	68
Формування лексичних навичок на заняттях з іноземної мови в умовах воєнного стану в Україні	
Васютинська Є. А.	70
Специфіка викладання мистецьких дисциплін	
Вислободов О. В.	74
Practical manual to work with video for English learning law students: methodological guidance	
Volodarska M. V.	76
Роль освітлення в житловому інтер'єрі	
Волошенко О. М.	81
Meditation practice and teaching-learning of foreign languages	
Vukolova K. V.	84
Підвищення якості геоекологічної освіти	
Гавриленко О. П.	86
Роль НАТО як оборонного союзу в безпеці Європи	
Гбур З. В.	90
Екологічна безпека стічних вод молочної промисловості за допомогою адсорбції α -оксіпропіонової кислоти природнім цеолітом	
Гивлюд А. М.	95
Оплата праці освітян під час воєнного стану	
Глушенко С. І.	98
Training of law students in conditions of martial law	
Hnidenko V. I.	102

Fake news in modern media Golovnia A. V.	106
Інформаційні технології як важіль збереження ефективності освітнього процесу умовах війни Горбаченко С. А.	108
Формування навичок складання схеми ДТП в умовах дистанційного навчання Горбач-Кудря І. А.	111
Роль філософії політики у дослідженні політичних проблем Грицишина М. В.	115
Вплив системи освіти на політичну соціалізацію молоді Гусєва Н. Ю.	117
Викладання іноземних мов у непрофільних закладах вищої освіти України Гуцол М. І.	121
Пріоритети розвитку правових основ державної політики України у сфері інформаційної безпеки Даніель А. В.	125
Воєнний стан в Україні: пріоритетні питання у сфері вищої освіти Данченко Ю. М.	129
Реалізація національно-патріотичного виховання у закладах в умовах воєнного стану Дзюба В. П.	132
Неформальна та інформальна освіта в Україні в умовах правового режиму воєнного стану Дикий О. В.	136
Перспективи застосування інформаційно-комунікаційних технологій під час проведення навчальних занять із природничих дисциплін дистанційно Димар Н. М.	138
Зниження навантаження на викладача при синхронному та асинхронному навчанні в умовах воєнного стану в Україні Дмітрієва Н. С.	141
Щодо державницької концепції Б. Хмельницького в період національно-визвольної війни Донченко О. І.	144

Досвід проведення лабораторного практикуму в технічних вузах в умовах дистанційного навчання Дорофєєв Ю. М.	148
Дистанційне навчання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану в Україні Дубовік Р. Г.	150
Реалії освітнього процесу в умовах воєнного стану Євдокімова О. М.	152
Обмеження конституційного права на освіту в умовах воєнного стану Заболотна Л. В.	154
Щодо питання діджиталізації лісової галузі в умовах воєнного часу Заверюха М. М.	157
Методологічне обґрунтування психолого-педагогічного дискурсу в освітньому процесі після нападу Росії на Україну Зеленько О. А.	160
Електронні інструменти графічної візуалізації статистичних даних та економічних явищ в системі дистанційної освіти Івашків Т. С.	163
Японський виховний гатунок бойового шляху мудрості Інадзо Нітобе Ільницька Л. В.	166
Місце мотивації до навчання в сучасній медичній освіті Ільюк І. А., Постовітенко К. П., Коробко О. А.	170
Організація виконання кваліфікаційної роботи магістра архітектури Кайдановська О. О.	172
Становлення авторського права в Україні Калин Р. Р.	175
Особливості викладання компоненти «Римське приватне право» на юридичному факультеті в умовах воєнного стану Канарик Ю. С.	178
Щодо особливостей освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні Карповський С. В.	181
Дзвонарство в змісті освіти вищів як запорука зміцнення здоров'я особистості Кіндратюк Б. Д.	184

Дистанційне навчання нерідної мови іноземних студентів в умовах воєнного стану в Україні	
Кісіль Л. М.	188
Особливості надання освітніх послуг в умовах кризових явищ	
Клименко А. С.	192
Особливості організації освітнього процесу в закладах вищої освіти України в умовах воєнного стану	
Клименко Н. Г.	194
Особливості організації та проведення навчальної практики в умовах воєнного стану	
Климчик О. М.	198
Стратегії й тактики перекладу англійських лексичних новоутворень сфери комп'ютерних технологій українською мовою	
Колодій Б. М.	202
Кримінально-правовий захист авторських прав	
Колодін Д. О.	206
Урахування потреб незрячих відвідувачів при опорядженні транзитних просторів будівель	
Комаров К. О.	208
Особливості організації дистанційного навчання в умовах воєнного стану	
Копилов Е. В.	210
Проблеми інформаційного забезпечення вивчення юридичних дисциплін в умовах воєнного стану (на прикладі використання Єдиного державного реєстру судових рішень)	
Короєд С. О.	214
Зміна таймінгу студентів як передумова трансформації практичних занять з морфеміки й словотвору в умовах воєнного стану	
Корольова В. В.	217
«Семіотика дизайну, мистецтва і архітектури» та «ВІМ – технології в проектуванні дизайн-об'єктів» для спеціальності 022 «Дизайн» в умовах воєнного стану в Київському національному університеті будівництва і архітектури	
Косаревська Р. О., Левченко О. В.	219
Аналіз ефективності навчання при наявності різної кількості CO ₂ в учбових приміщеннях	
Косенко Н. О., Левашова Ю. С.	223

Організація трудових відносин працівників закладів освіти в умовах воєнного стану Косьмій Л. Р.	227
Вимоги до форми установчих документів суб'єктів господарювання за законодавством України Кочина О. С.	230
Деякі питання реалізації права на освіту в умовах воєнного стану Кошарновська С. Л.	233
Особливості розвитку космічної галузі країн Прибалтики Кошова С. П.	236
Особливості судово-медичної молекулярно-генетичної експертизи Кривда Л. Р.	240
Впровадження онлайн-курсів в юридичній освіті: шлях до оптимізації навчання Крижановська О. В.	243
Аналіз нормативно-правового забезпечення академічної доброчесності в Україні Кризина Н. П.	247
Здобуття освіти в умовах воєнного стану в Україні Кризина О. В.	251
Тренінг як засіб вдосконалення професійної компетенції фахівців із соціальної роботи Кримчак Л. Ю.	255
Система дистанційного навчання Moodle як спосіб організації навчального процесу в умовах цифровізації та воєнного стану Кубасенко А. В.	260
The military invasion in Ukraine 2022 as an additional environmental parameter of formation foreign language integrated learning model Levchuk I. Yu.	263
Освітній процес ВНЗ в умовах воєнного часу: стан та перспективи розвитку Литвин Н. А.	267
Трудове законодавство в галузі освіти під час воєнного стану: проблеми та перспективи Лінник Н. В.	272

Актуальні питання цивільно-процесуального інституту заочного розгляду справ Логінова М. В.	278
Роль інтерактивних платформ у вивченні іноземної мови Лопатинська І. С.	280
Синхронна та асинхронна модель освітньої діяльності в умовах воєнного стану в Україні (на прикладі підготовки здобувачів вищої освіти) Лукашенко А. А.	283
Робота музею кафедри описової та клінічної анатомії під час воєнного стану Маліков О. В.	286
Творча робота з текстами і завдання філологічної освіти в умовах дистанційного навчання під час війни Малюга Н. М.	287
Співставлення глядацької уваги здобувачів освіти до навчального відео «до» й «під час» кризових станів Маркелов О. Е.	291
Проблеми організації дистанційної форми навчання в умовах воєнного стану Мельничук В. О.	296
Технологія проєктної роботи: постерний захист як форма тематичного контролю на заняттях з іноземної мови в умовах воєнного стану Миронова Н. В.	298
Актуальність екологічної освіти та підвищення екологічної свідомості громадян в умовах воєнного стану в Україні Нагірняк Т. Б.	303
Навчання студентів творчих ЗВО під час активних воєнних дій Нагорна Л. Л.	307
Особливості адміністративно-правового забезпечення підприємницької діяльності під час воєнного стану в Україні Ненько С. С.	310
Оптимізація процесу районування території Правобережного Полісся України для цілей розвитку гастрономічного туризму Нестерчук І. К.	314
Вплив війни на стан здоров'я і життєдіяльність здобувачів вищої освіти Нікітіна О. П.	319

РОБОТА МУЗЕЮ КАФЕДРИ ОПИСОВОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Маліков О. В.

кандидат медичних наук,

доцент кафедри описової та клінічної анатомії

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

м. Київ, Україна

Першу колекцію анатомічних препаратів, засновану в далекому 1777 році Яковом Бріоте, прозектором анатомії Віленської медико-хірургічної академії, університет Св. Володимира отримав після закриття цієї академії у 1841 році і згодом вона була перевезена до Києва під особистим наглядом професора В.О. Караваєва.

Згодом, в усі часи, колекція поповнювалася завдяки талановитим здібностям професорів кафедри анатомії університету Святого Володимира, сьогодні – Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, які і в мирний час, і у часи воєнної смуги душевно опікувалися усіма препаратами, реставрували їх, оновлювали консервуючий розчин у кожній ємкості. Найважче було дотримуватися температурного режиму зберігання. Адже чимало препаратів вимагають специфічних для цього умов.

Історія нашої кафедри пам'ятає, як в роки окупації Києва у Другій світовій війні деяким працівникам кафедри, які були настільки віддані своїй роботі і були змушені залишатися при кафедрі у місті, взимку доводилося цілодобово, змінами, чергувати в музеї кафедри. Вони почергово підігрівали кожен ємкість з препаратами біля буржуйки впродовж декількох хвилин і переставляли їх на своє місце у вітринах, адже препарати вкривалися льодовим шаром вже через короткий проміжок часу.

Сьогодні, завдяки безперервній роботі міських комунальних служб, Київ від першого дня війни забезпечений усіма комунікаціями, що значно полегшує роботу з препаратами, їх зберігання та реставрування. Адже ця колекція – це не просто зібрання анатомічних препаратів, а у певному розумінні анатомічні реліквії, зберігання та вивчення яких – почесний обов'язок сучасних анатомів.

Наш музей це обличчя кафедри, важлива матеріальна база. І навіть у такі лихі часи, які сьогодні прийшли на нашу землю, він був і залишається складовою навчального процесу на кафедрі описової та клінічної анатомії. Це беззаперечний доказ любові та дбайливого відношення до своєї професії працівників кафедри за часів її заснування і по-

сьогодні. Саме колективні зусилля співробітників кафедри під керівництвом її завідувача дозволяють підтримувати в належному стані всю музейну колекцію, яка є гордістю нашого університету.

Література:

1. Максименко С.Д. Впровадження нових методик та інноваційних технологій у навчально-виховний комплекс. *Науковий вісник НМУ ім. О.О. Богомольця*. Київ, 2008. № 2–3. С. 172–176.

2. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. Київ, 2006. 212 с.

3. Черкасов В.Г., Дзевульська І.В., Маліков О.В. Історія анатомічного музею кафедри анатомії людини Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця. *Вісник морфології*, 3(17). Київ, 2011. С. 6–18.

4. Черкасов В.Г., Маліков О.В. Значення анатомічного музею для вивчення анатомії людини. *Вітчизняна та світова медицина: вимоги сьогодення*. Дніпропетровськ, 2013. С. 22–24.

ТВОРЧА РОБОТА З ТЕКСТАМИ І ЗАВДАННЯ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Малюга Н. М.

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української мови

Криворізький державний педагогічний університет

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

У фаховій підготовці вчителя української мови і літератури курс «Сучасна українська літературна мова» є провідною лінгвістичною дисципліною, яка спрямована на те, щоб майбутній словесник усвідомив узаємозв'язки і взаємовідношення мовних одиниць, закономірності творення й функціонування цих одиниць, системність мови, складність і багатоплановість її будови. Поглиблення когнітивних і практичних умінь та навичок, ґрунтованих на знаннях структури сучасної української літературної мови, уможливило генерування майстерності й інноваційності на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих завдань і вирішення практичних проблем у сфері навчання та професійної діяльності. Провідною лінією у викладанні